

REFERAT Vækst- og Udviklingsudvalget (2022-2025) d. 08-10-2025

Mødedato Onsdag d. 08. oktober 2025 kl. 13:00

Mødested Nørre Vilstrup, 3. sal

Mødedeltagere Børge Koch, Jens Friis Felber, Allan Emiliussen, Henrik Rønnow, Alex Bødiker, Cecilie Haaland, Jannie Westergaard

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Væksthandleplaner 2026 - oplæg.....	4
Opfølgning på workshop om turismehandleplaner.....	6
Godkendelse af samarbejdsaftale med Destination Sønderjylland.....	8
Forberedelse af statusmøde med Destination Sønderjylland.....	10
Overlevering til kommende udvalg.....	11
Orientering om status på Aarø Naturø.....	12
Status på F35-støjkompensationsordningen.....	14
Gensidig orientering.....	15
Politisk koordinering mellem udvalg.....	16
Underskriftsside.....	17

Punkt 74: Godkendelse af dagsorden

23/1187

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- dagsorden godkendes

Procedure

Vækst- og Udviklingsudvalget 8. oktober 2025

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 08-10-2025

Godkendt

Punkt 75: Væksthandleplaner 2026 - oplæg

25/25105

Sagsresume

Drøftelse af oplæg til væksthandleplaner for 2026.

Forvaltningen fremlægger til udvalgets drøftelse oplæg til væksthandleplaner for 2026, der på uddannelsesområdet har et særligt fokus på ungeløftet og på realisering af campus-miljø. For bosætning foreslås fokus på realiseringen af byudviklingsplaner samt tiltrækning og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft/studerende. På erhvervsområdet er der særligt fokus på klyngeudvikling af industriproduktion, realisering af ny turismepolitik samt fokus på styrkelse af erhvervsservice.

På grundlag af udvalgets drøftelse fremlægges handleplanerne til godkendelse på udvalgets møde den 4. november 2025.

Direktøren for Arbejdsmarked og Borgerservice deltager under punktet.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- oplæg til væksthandleplaner 2026 drøftes med henblik på godkendelse på november-mødet

Sagsfremstilling

Vækst- og Udviklingsudvalget godkender årlige handleplaner for udmøntning af kommunens uddannelses-, bosætnings- og erhvervs politikker.

I denne sag bedes Udvalget drøfte oplæg til væksthandleplaner for 2026.

Handleplanerne er administrationens dynamiske arbejdsredskaber til at sikre fremdrift og udvikling. Handleplanerne omfatter de prioriteter og indsatser, der i 2026 skal bidrage til at omsætte de tre politikker til handlinger, der bidrager til opfyldelse af 2030-vækstambitionerne om +250 i uddannelse, +500 indbyggere og +1.000 arbejdspladser.

Væksthandleplanerne for 2026 bygger i vid udstrækning videre på erfaringerne og arbejdet med 2025-planerne og foreslås fortsat samlet i ét dokument.

Uddannelse

Uddannelsespolitikken har tre indsatsområder; attraktivt unge- og studiemiljø, vejen fra uddannelse til job og sammenhængen med arbejdsmarkedet. I 2026 lægges der op til følgende fokusområder:

- Forsat styrket campussamarbejde, herunder tiltrækning og fastholdelse af uddannelser
- Intensivere det by-strategiske arbejde med campusmiljø i den nordlige del af Haderslev by
- Udvikling og implementering af Ungeløftet i samarbejde med virksomheder, civilsamfund og fonde
- Understøtte Forsvaret med udvikling af samarbejds muligheder med lokale uddannelsesinstitutioner

- Understøtte arbejdet med den kommende epx-ungdomsuddannelse
- Bidrage til implementering og praksistilknytning i relation til erhvervsrettede videregående uddannelser
- Styrke partnerskaber mellem kommuner, erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner.

Bosætning

Bosætningspolitikken har tre indsatsområder; tiltrækning, modtagelse og fastholdelse. I 2026 lægges der op til følgende fokusområder:

- Understøtte udviklingsstrategien for Haderslev by og afsøge potentialer i relation til bymidten.
- Realisering af plan for byudviklingen i Gram
- Realisering af plan for byudviklingen i Vojens
- Styrket indsats for at tiltrække unge fra Haderslev Kommune som studerer udenfor kommunen
- Branding og eksponering af Haderslev Kommune med fokus på events og aktiviteter
- Øget fokus på frivillige ”tilflytterambassadører” i landsbyerne
- Synergiskabelse med turismepolitikken ift. tiltrækning af nye borgere
- Modtagelse og ”on-boarding” af udenlandsk arbejdskraft
- Realisering af mobilitetsstrategien
- Understøtte udviklingsplanen for Vojens/Skrydstrup mhp. branding og tiltrækning
- Øget deltagelse i regionale og nationale bosætningsaktiviteter.

Erhverv

Erhvervspolitikken har fire indsatsområder; vækst i virksomheder, iværksætteri, tiltrækning af nye virksomheder og den grønne dagsorden. I 2026 lægges der op til følgende fokusområder:

- Markedsføring og branding af ny erhvervsjord ved Hammelev
- Styrkelse af erhvervsservice med fokus på arbejdskraft, dialog med virksomheder, kommunikation og digitale services
- Fastholde og udbygge Forsvarets tilstedeværelse i Haderslev Kommune
- Udvikle forsvarsindustriklynge afledt af Fire Point i Vojens
- Opsøge erhvervspotentialer i forbindelse med grøn trepart samt Fjord & Dam projektet
- Realisering af ny turismepolitik, herunder destinationsudvikling
- Samarbejde med SDU vedr. udvikling af erhvervsparker
- Fokus på planlægning og facilitering af erhvervsudvikling i dialog med potentielle investorer
- Pilotprojekt iværksætteri.

Procedure

Vækst- og Udviklingsudvalget den 8. oktober 2025

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 08-10-2025

Drøftet, idet justeret udkast fremlægges på næste møde

Punkt 76: Opfølgning på workshop om turismehandleplaner

24/7358

Sagsresume

Drøftelse af opsamling fra workshop om turismehandleplaner.

På workshop med Vækst- og Udviklingsudvalget den 15. september 2025 fremlagde lokale turismeaktører, repræsenteret ved Haderslev Erhvervsråds advisory board for turisme og Destination Sønderjylland, input til handleplaner til udmøntning af Haderslev Kommunes turismepolitik. Udvalget drøfter workshoppens input med henblik på, at forslag til handleplaner fremlægges til godkendelse inden årets udgang.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- opfølgning på workshop drøftes

Sagsfremstilling

Vækst- og Udviklingsudvalget godkendte 8. april 2025 (sag 22) Turismepolitik for Haderslev Kommune. Målet er at øge antal overnatninger, turismeindtægter og den turismeskabte beskæftigelse med 20% inden udgangen af 2030. Turismepolitikken skal således bidrage til at opfylde Kommunalbestyrelsens 2030-vækstambitioner.

Seks pejlemærker med tilknyttede visioner og ønsker sætter retninger for, hvordan turismen skal udvikles. De seks pejlemærker er udviklet i samarbejde med turismeaktørerne i Haderslev Erhvervsråds advisory board for turisme og Destination Sønderjylland.

Efter ønske fra turismeaktørerne besluttede udvalget den 6. maj 2025 (36) at inddrage advisory board og Destination Sønderjylland i arbejdet med at omsætte politikken til handleplaner. Den af udvalget godkendte procesplan har omfattet et rammesætningsmøde med turismeaktørerne den 19. maj samt en workshop den 15. september, hvor advisory board for turisme overfor Vækst- og Udviklingsudvalget fremlagde aktørernes oplæg til handleplaner.

Forvaltningen anbefaler, at udvalget drøfter opsamling på workshoppen med henblik på udarbejdelse og politisk godkendelse af handleplaner inden årets udgang.

Administrationens opsamling fra workshoppen i bilag 1.

Turismepolitik for Haderslev Kommune med oplæg til drøftelse af handleplaner i bilag 2.

Procedure

Vækst- og Udviklingsudvalget den 8. oktober 2025

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 08-10-2025

Drøftet, idet oplæg med procesplan forelægges til drøftelse på næste møde

Bilag

Opsamling på handleplansworkshop 15. september 2025.pdf

Turismepolitik - med oplæg til handleplaner.pdf

Punkt 77: Godkendelse af samarbejdsaftale med Destination Sønderjylland

24/7358

Sagsresumé

Beslutning om godkendelse af udkast til samarbejdsaftale med Destination Sønderjylland om tilskud til varetagelse af lokal turismeservice og turismefremme 2026-2028.

På Vækst- og Udviklingsudvalgets møde den 3. juni 2025 besluttede Vækst- og Udviklingsudvalget at forlænge samarbejdsaftalen med Destination Sønderjylland med 3 år og med uændrede vilkår. Forvaltningen har sammen med Destination Sønderjylland udarbejdet udkast til opdateret samarbejdsaftale om tilskud til Destination Sønderjyllands lokale turismeservice og turismefremme i årene 2026, 2027 og 2028.

Beslutningskompetencen ligger hos Vækst- og Udviklingsudvalget.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- samarbejdsaftalen godkendes

Sagsfremstilling

Turismeindsatser og den overordnede opgave med at skabe sammenhæng i Haderslev Kommunes turismerelaterede tilbud og indsatser er forankret i Vækst- og Udviklingsudvalget. Indsatserne indgår som en del af kommunens erhvervs- og bosætningspolitik og understøtter generelt Kommunalbestyrelsens 2030-vækstambitioner om +1.000 arbejdspladser, +500 indbyggere og +250 i uddannelse.

Haderslev Kommune er medlem af destinationssamarbejdet mellem de 4 sønderjyske kommuner i Destination Sønderjylland. Vækst- og Udviklingsudvalget har desuden indgået samarbejdsaftale med Destination Sønderjylland om varetagelse og udvikling af lokale turismeservices og turismefremmeaktiviteter. Senest har Udvalget vedtaget en turismepolitik for Haderslev Kommune og arbejder med dynamiske handleplaner til udmøntning af politikken. Destination Sønderjylland og lokale turismeaktører har bidraget til politik og handleplaner.

Gældende samarbejdsaftale udløber med udgangen af 2025. Vækst- og Udviklingsudvalget besluttede den 3. juni 2025 (sag 46) at forlænge aftalen med yderligere 3 år med uændrede vilkår. Udvalget har, i forbindelse med det årlige opfølgingsmøde med Destination Sønderjylland den 9. oktober 2024 (sag 66), udtrykt ønske om en opdatering af samarbejdsaftalen inden for de givne økonomiske rammer.

Forvaltningen og Destination Sønderjylland fremlægger til udvalgets godkendelse udkast til samarbejdsaftale gældende for årene 2026, 2027 og 2028.

Med aftalen yder Haderslev Kommune tilskud til, at Destination Sønderjylland i samarbejde med aktører og erhverv videreudvikler og synliggør lokale events og attraktioner og til at brande Haderslev Kommune som attraktiv turistdestination med lokale kvaliteter og attraktive oplevelsestilbud for gæster og borgere. En styrket lokal turismeservice skal understøtte udviklingen af detailhandlen, restaurationsbranchen, kulturlivet og oplevelsestilbuddene, til gavn for kommunens borgere og give gæster og turister en god oplevelse, så de bliver længere og besøger kommunen igen.

Samtidig skal der sikres opbakning og sammenhæng mellem turismeindsatsen og lokale virksomheder. Det præciseres i aftalen, at Destination Sønderjylland skal:

- drifte den lokale turismeservice og turismefremme under navnet Visit Haderslev
- understøtte og supplere den eksterne branding, som i forvejen leveres ved Haderslev Kommunes medlemskab af Destination Sønderjylland
- finansiere og drifte et synligt og bemannet turistkontor centralt i Haderslev by
- inddrage lokale virksomheder og aktører via et lokalt advisory board
- udbyde guidede ture og byvandring med frivillige og lønnede guides
- drifte infospots, samarbejde med Dambåden Dorothea og levere turismedata til lokal indsigt og beslutningsgrundlag.

Aftalen er baseret på årlige opfølgingsmøder med det ansvarlige politiske udvalg samt løbende koordination, planlægning og opfølgning på administrativt niveau.

Gældende samarbejdsaftale 2023-2025 i Bilag 1 og ny samarbejdsaftale 2026-2028 i Bilag 2.

Økonomiske forhold

Den økonomiske ramme for samarbejdsaftalen er 1,0 mio. kr. i 2023. Der indeksreguleres med den af KL anvendte reguleringsfaktor for køb af eksterne tjenesteydelser, og der reguleres med den af Haderslev Kommunalbestyrelse vedtagne sats for generelle besparelser på tværs af udvalg til skabelse af økonomisk råderum (omstillingsbidrag). I 2026 udgør tilskuddet 1.108.565 kr.

Procedure

Vækst- og Udviklingsudvalget den 8. oktober 2025

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 08-10-2025

Drøftet, idet udkast justeres til godkendelse på kommende møde

Bilag

Underskrevet aftale - Destination Sønderjylland_Haderslev 2023-2025_#14354-23_CaseNo22-14183.PDF

Samarbejdsaftale med Destination Sønderjylland 2026-28 - justeret udkast af 1. oktober 2025.pdf

Punkt 78: Forberedelse af statusmøde med Destination Sønderjylland

24/7358

Sagsresume

Drøftelse af forberedelse af det næste årlige opfølgingsmøde med Destination Sønderjylland.

Jævnfør samarbejdsaftalen mellem Haderslev Kommune og Destination Sønderjylland afholdes årlige opfølgingsmøder mellem Vækst- og Udviklingsudvalget og Destination Sønderjylland, hvor der gøres status over samarbejdet og den lokale turismeservice og turismefremme. Næste opfølgingsmøde gennemføres på udvalgsrådet den 4. november 2025, og udvalget har ønsket involvering i forberedelsen af opfølgingsmødet.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- forberedelse af opfølgingsmøde drøftes

Sagsfremstilling

Turismeindsatsen og den overordnede opgave med at skabe sammenhæng i Haderslev Kommunes turismerelaterede tilbud og indsatser er forankret i Vækst- og Udviklingsudvalget.

Udvalget har bl.a. indgået samarbejdsaftale med Destination Sønderjylland om varetagelse af den lokale turismeservice og turismefremme. Aftalen understøtter kommunens 2030-vækstambitioner.

Med aftalen skal Destination Sønderjylland bl.a. drifte et bemandet turistkontor i Haderslev og stå for Haderslev Guiden, hjemmesiden VisitHaderslev, SoMe-platforme, infostandere og samarbejdet med dambåden. Destination Sønderjylland skal inddrage lokale virksomheder og aktører i turismeudviklingen via et advisory board faciliteret hos Haderslev Erhvervsråd.

Der afholdes jævnfør aftalen årlige opfølgingsmøder mellem Destination Sønderjylland og Vækst- og Udviklingsudvalget, hvor der gøres status over samarbejdet og den lokale turismeservice og turismefremme. Næste årlig statusopfølgning sker i forbindelse med udvalgets november-møde. Udvalget har ønsket involvering i forberedelsen af opfølgingsmødet.

Gældende samarbejdsaftale i bilag 1.

Procedure

Vækst- og Udviklingsudvalget den 8. oktober 2025

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 08-10-2025

Drøftet

Bilag

Underskrevet aftale - Destination Sønderjylland_Haderslev 2023-2025_#14354-23_CaseNo22-14183.PDF

Punkt 79: Overlevering til kommende udvalg

23/1187

Sagsresume

Drøftelse af overlevering af Vækst- og Udviklingsudvalgets arbejde samt anbefalinger til det eller de kommende stående udvalg, som i kommende valgperiode skal varetage den umiddelbare forvaltning af kommunens opgaver med de strategiske vækst- og udviklingsdagsordener. Opfølgning på udvalgets drøftelse den 15. september.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- udvalget drøfter overlevering af udvalgets arbejde samt anbefalinger til kommende udvalg

Sagsfremstilling

I forbindelse med afslutning af valgperioden har hvert stående udvalg mulighed for i et overleveringsnotat at komme med anbefalinger til kommende stående udvalg.

Med henblik på udarbejdelse af et sådant notat drøftede udvalget den 15. september 2025 (sag 68) overlevering af udvalgets arbejde og anbefalinger. Til udvalgets behandling præsenterede forvaltningen et drøftelsesoplæg indeholdende illustration af udvalgets opgaver, indsatser og resultater.

På udvalgets foranledning genoptages drøftelsen henblik på, at udkast til overleveringsnotat forelægges til godkendelse på udvalgets møde i november.

Opsamling på udvalgets drøftelse på mødet 15. september er vedlagt i bilag 1.

Procedure

Vækst- og Udviklingsudvalget den 8. oktober 2025

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 08-10-2025

Drøftet

Bilag

Opsamlingsnotat overlevering fra 15. september.pdf

Punkt 80: Orientering om status på Aarø Naturø

24/13041

Sagsresume

Orientering om status på projekt Aarø Naturø.

Efter modtagelsen af bevillingen fra Nordeafonden i efteråret 2024 og forsøgstilladelsen til kystturisme kort efter, er der især arbejdet med planlægning og dialog med myndigheder og lodsejere samt kortlægning af natur.

Det forventes at myndighedsbehandlingen og projekteringen vil strække sig over det meste af 2025 og at de egentlige anlægsarbejder vil blive udført fra 2026-2027, sådan at projekterne kan tages i brug i sommersæsonen 2027.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller til udvalget, at

- orienteringen tages til efterretning

Sagsfremstilling

I oktober 2024 modtog Haderslev Kommune tilsagn fra Nordeafonden om støtte på i alt 8,6 mio. kr. til projektet "Aarø Naturø" omfattende grøn p-plads og pejlemærke i Aarøsund samt stier, wayfinding, ankomstbygning, boardwalk over vådområdet ved Havnen og fugle-/udsigtstårn på Aarø.

Det er et omfattende projekt, med en række tiltag i kystnære naturområder, med alle de bindinger og komplekse processer, der skal sikre at udvikling og naturbeskyttelse går hånd i hånd. Forsøgstilladelsen giver os adgang til en hurtigere og smidigere sagsbehandling, men der er fortsat en række krav til dokumentation der skal overholdes.

Forvaltningen har allerede i 2024 været i dialog med en række myndigheder. Forventningen er at myndighedsbehandlingen af projekterne vil strække sig over det meste af 2025, mens projektering og udbud kan ske i 2026 og anlægsarbejder i 2026-2027.

Det største enkeltprojekt er en ny service-/ankomstbygning på havnen på Aarø. Her er der foretaget en række undersøgelser af den eksisterende bygning og dens fundamenter, som tydeligt pegede på, at det ikke var en mulighed at transformere den. I stedet planlægges der en ny bygning med samme overordnede dimensioner, materialevalg og funktioner som i det ansøgte skitseprojekt.

Der har i september været afholdt et udbud af opgaven med at projektere denne bygning sammen med det nye fugletårn. Der var indbudt 4 arkitektfirmaer, heraf to lokale. Udbuddet blev vundet af arkitektfirmaet Ardess fra Århus i samarbejde med Lytt (som var med til at udarbejde fondsprospektet) og ingeniørfirmaet Avnø fra Haderslev.

Sideløbende hermed er der i løbet af forår og sommer udført feltundersøgelser af habitatnatur (dyre- og planteliv i §3 områder, Bilag IV-arter og arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området) Undersøgelserne skal bruges som dokumentation i forbindelse med dispensationer og tilladelser. Det foreløbige billede er, at projektet i al væsentlighed kan realiseres som planlagt, men der kan være behov for enkelte tilpasninger.

Der er udarbejdet en kommunikationsplan, der skal sikre at øboere, lodsejere, investorer, øvrige borgere i Haderslev Kommune og øvrige samarbejdspartnere er velinformede igennem hele processen, og ved hvor de skal rette eventuelle spørgsmål. Senest er der d. 10.9. afholdt et informationsmøde i Aarøsund Medborgerhus. Kommunikationsplanen indeholder også en visuel identitet for projektet, herunder en raffinering af det grafiske element for projektet, der allerede eksisterede.

Forvaltningen deltager også efter behov i møder i det nyligt etablerede erhvervsnetværk i Aarøsund/Aarø

En del af tilsagnet fra Nordeafonden omfatter en plan for aktiviteter i projektperioden (2025-2027) Det første af disse var en åbningsevent (palme-)søndag d. 13.4. Åbningseventet var velbesøgt og omfattede en lang række aktiviteter på Aarø og i Aarøsund. Åbningseventet rummede også mulighed for dialog med lokale om projektets realisering.

Et program for efteråret med i alt 5 aktiviteter man kan deltage i er offentliggjort.

Det forventes at myndighedsbehandlingen og projekteringen vil strække sig over det meste af 2025 og at de egentlige anlægsarbejder vil blive udført fra 2026-2027, sådan at projekterne kan tages i brug i sommersæsonen 2027.

Økonomiske forhold

Kommunalbestyrelsen har 17. december 2024 (sag 192) meddelt anlægsbevilling på 17,6 mio. kr. i udgift og 8,6 mio. kr. i indtægt til projekt Aarø Naturø. Haderslev Kommune har afsat midler til turismeudvikling på Aarø i budgetforlig 2024-2027. Nordea-fonden har tildelt 8,6 mio. kr. til projekt Aarø Naturø. Haderslev Kommunes medfinansiering til projektet udgør 9,0 mio. kr. hentet af det afsatte beløb.

Procedure

Vækst- og Udviklingsudvalget den 8. oktober 2025

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 08-10-2025

Taget til efterretning

Bilag

250820 AARØ NATURØ program efterår 2025

Punkt 81: Status på F35-støjkompensationsordningen

23/430

Sagsresume

Orientering om status på F35-støjkompensationsordningen.

Forsvarets Etablissement- og Terrænkommmando oplyser, at der i perioden fra sidste status 3. juli 2025 er indgivet 4 nye ansøgninger – én ansøgning om kontant kompensation og tre om dækning af støjisoleringsudgifter.

Freja Ejendomme A/S har solgt en bolig og har aktuelt 5 ejendomme til salg.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- orienteringen tages til efterretning

Sagsfremstilling

På foranledning af Vækst- og Udviklingsudvalget fremsender Forsvarets Etablissement- og Terrænkommmando (tidligere Forsvarets Ejendomsstyrelse) og statens ejendomsselskab Freja Ejendomme A/S så vidt muligt månedlige statusopdateringer for F35-støjkompensationsordningen.

Oversigt baseret på tal fra Forsvaret i Bilag 1.

Procedure

Vækst- og Udviklingsudvalget den 8. oktober 2025

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 08-10-2025

Taget til efterretning

Bilag

Status F35-støjkompensationsordningen 16. september 2025.pdf

Punkt 82: Gensidig orientering

23/1187

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- punktet drøftes

Procedure

Vækst- og Udviklingsudvalget 8. oktober 2025

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 08-10-2025

Orientering fra møde i Koordinationsforum for flystøj v/Flyvestation Skrydstrup drøftet

Punkt 83: Politisk koordinering mellem udvalg

23/1187

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- punktet drøftes

Procedure

Vækst- og Udviklingsudvalget 8. oktober 2025

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 08-10-2025

Drøftet

Punkt 84: Underskriftsside

23/1187

Sagsresume

Vækst- og Udviklingsudvalget skal godkende beslutningsprotokollen. For at godkende skal hvert udvalgsmedlem underskrive ved at trykke Godkend.

Procedure

Vækst- og Udviklingsudvalget 8. oktober 2025